

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

► Carli Bastida, Mireia Garcia i Albert Villaró fullegen un exemplar de les nove si flamants guies d'Editorial Andorra, ahir a la seu del segell.

Un país a la butxaca

Editorial Andorra estrena col·lecció de guies amb Villaró i dues debutants, Carli Bastida i Mireia Garcia

A.L.
ANDORRA LA VELLA

Al desparegut José Antonio La bordeta li va donar per posar-se tot un país -el seu, Espanya- a la motxilla, i anar fent. La cosa li va anar prou bé. Editorial Andorra, més modesta, s'ha proposat posar el nostre -que és menut i es deixa- a la butxaca del lector. Així que s'ha tret de la màniga una col·lecció de guies amb una certa ambició literària, amb la legitima vocació de transcendir el model estrictament turístic i que pretén ser d'utilitat tant al neòfit com al diletant amb un cert -però no gaire, queden advertits- coneixement de causa. Iniciativa inèdita i per tant necessària en els temps moderns, que arriba a temps d'omplir un (altre) buit clamorós en la bibliografia de temàtica andorrana, i que suposa un salt mortal amb tirabuixó per a l'historic segell de la capital, que se la juga en un camp on tot està per fer, en quatre idiomes -català, castellà, anglès i francès-, unes tirades a to amb els temps de pura supervivència que ens han tocat -un miler d'exemplars per barba- i uns preus -entre 14 i

16 euros- no tan econòmics com promet l'epígraf Guies.

Ho fa de la mà -millor dit, la ploma; i millor encara, del teclat- d'aquest cul de'n Jaumet de les lletres andorranes que és Albert Villaró, que el mateix reincideix en la novel·la més aviat negra -amb L'escola del dolor, l'altra novetat de cal Closca per a aquest Sant Jordi- que assaja un prometedor compendi de la història, la geografia, l'administració, l'economia, la política i fins i tot les arts d'aquest racó de món, seguint el model de les relacions del XVIII. L'ha titulat *Nova descripció del Principat i Valls d'Andorra*, i dóna exactament el que promet: un curset accelerat d'andorranitat que es pot digerir fàcilment en una tarda -adverteix- i que posa al dia (ja era hora; això ho diem nosaltres) aquella reliquia entranyable (però reliquia) que era Andorra, el meu país. El lector informat no hi trobarà probablement grans novedats, però Villaró ha tingut l'encert, el temps i la paciència de sistematitzar un oceà de dades, dates, noms i referències fins ara disperses en patracols escasament manejables o directament intratables. I esporgant aquí i allà es pot

A les llibreries, sí; als museus, no (de moment)

► Editorial Andorra salda amb la nova col·lecció de guies un vell deute del segell, que feia anys que li anava al darrere. Ho fa amb tres obres d'encàrrec -dues noves de trinca (*Nou i legendaris i El romànic a Andorra*) i una (*Nova descripció*), que recupera un antic text de Villaró que havia quedat al calaix de les bones intencions. Les obres es distribuiran al circuit comercial habitual -les llibreries, per dir-ho clarament- però sembla que de moment

no ho tindran tan fàcil per arribar a museus i oficines de turisme, el seu àmbit natural i on probablement tindrien més sortida. Les negociacions amb els comuns i el ministeri de Cultura estan en marxa. Però la cosa no està clara. Tampoc no ho està la continuïtat de la col·lecció: tot dependrà de l'accollida que li dispensin els lectors. I no hi ha cap títol en cartera. Per cert, la presentació al públic té lloc aquests vespre a la Llacuna (20 hores).

topar el pacient lector notices ben sucesos, com ara el títol del primer llibre editat i publicat al Principat: *Conoce tu Citroën tracció delantero* (1952). Espectacular i també premonitori -diu- de les inquietuds intel·lectuals del país.

LLEGENDES I ROMÀNIC NOSTRAT // Al costat de Villaró, Editorial Andorra ha donat la veu i la paraula a dues autors que s'estrenen precisament ara: la filòloga Carli Bastida (1980) i la historiadora i restauradora Mireia Garcia (1976). La primera debuta amb *Nou i legendaris*, que és exactament -segona vegada que utilitzem l'adverb- i no és perquè si -el que resa el títol. Un recull en què no falten les històries canòniques de l'imaginari andorrà -*La Dama Blanca d'Aurinyà, Els llops del coll d'Ordino, El llac d'Engolasters*- i que Bastida s'ha atrevit a completar amb una llegenda de nova planta -saltant per sobre de l'aparent contradicció- i a compte dels menaires: *La tartera*. Atenció a les ilustracions que completen el volum i que firma Arnau Pérez Orobio. *Nou i legendaris*, en fi, només té un però: que Àlvar Valls i Roser Carol s'hi avancessin, ara fa un parell de temporades, amb *Llegendas d'Andorra*. Tenint en compte que és una obra d'encàrrec, potser es podria haver tastat un dels molts camps verdes que queden per explotar, i no trepitjar un camí ja transitat.

També s'estrena Mireia Garcia: *El romànic a Andorra* constitueix un qui és qui (il·lustrat) de l'arquitectura, la pintura i -ep- també l'escultura d'aquest període. Si, ja teníem l'*Andorra Romànica* i l'excellent catàleg de l'exposició Magister Sancta Columba. Però ni l'un ni l'altre caben a la butxaca ni són probablement la primera opció de qui busca una porta d'entrada al romànic nacional. Un manual d'iniciació que, curiosament i sorprendentment, fins ara no existia. Garcia hi posa ordre, aporta utilissimes indicacions pràctiques i actualitza fins abans d'ahir -les noves hipòtesis que ubiquen al jaciment de la Roureda el primitiu castell d'Enclar no han arribat a temps- l'estat de la qüestió romànica. Amb succulentes notícies, com ara les restes de policromia aparegudes al campanar de Sant Germà, el document que retarda fins al 1487 -que hi farem- la construcció del pont de la Margineda, l'únic romànic del país, o la novel·lesca peripècia del frontal d'altar de Sant Romà de Vilà, avui al MNAC i que il·lustra l'espoli artístic amb coartada conservacionista perpetrat al primer terç del segle XX pels nostres amables veïns de baix. Garcia presta finalment atenció especial a l'escultura del període, la joia oculta -diu- del tresor romànic nacional, amb dues peces -els Sants Crist de Sant Joan de Caselles i de Sant Martí de la Corínada- pràcticament desconegudes i que mereixen figurar al costat de les molt més mediàtiques mare de Déu. ■